

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ משפטים, מבה"ח אדר, ה'תשל"א

יוצא לאור לש"פ משפטים, מבה"ח אדר, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הרב יקותיאל בן לאה רחל

דוד בן רחל

בקשר עם יום הולדת שלהם

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולשנת הצלחה מופלגה בכל אשר יפנו

ויצליחו באופן דלמעלה מדרך הטבע

שאינן רואים אותם, ובקרוב ממש יחזרו ויתגלו בכיהמ"ק השלישי, "ושם נעשה לפניך כו' כמצות רצונך"¹⁴⁴, בכיאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(144) נוסח תפלת המוספים דיו"ט.

הוספה

בי"ה. ו' שבט תשט"ז
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ כו' מוה' יצחק צבי שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום השני.

הנה מובן שיכול למסור מעות מעשר שלו להרה"ח אי"א נוי"נ כו' מוה' בן ציון שי שם טוב שד"ר. ומובן ופשוט שיכול לאמר לו שילכו לקופת צדקה מסוימת, או שיודיענו ברור לאיזה קופה נכנסים המעות, בכדי שיוכל להתבונן אם מתאים לרצונו או שבעתיד ינתנו לקופה אחרת.

תקותי שמשנתף הוא בהתועדות מזמן לזמן, וביחוד בהתועדות דיום הבהיר י"ט כסלו, ראש השנה לתורת החסידות הדרכותי ומנהגי, וממשך מהתועדות זו על כל השנה, ובטח יעשה כן ביום ההילולא של כ"ק מוי"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע ביום יו"ד שבט הבע"ל. ויה"ר שיהי בהצלחה, ובעיקר להוספה בחיי היום יומים בתורה ומצותי ובהענינים דבכל דרכיך דעהו, מתאים לפסק השו"ע או"ח סי' רל"א.

בברכה

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת.

מוה' יצחק צבי: ליברמן, מנשטר. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ג אגרת ח'תתלה, ובהנסמן בהערות שם.

מכתבו מיום השני: בו כותב: "זה שנים אחדות שתורם אני סכום כסף עבור צדקה להרב ב.ש.. אשתקד שאלתי אותו לאיזה מטרה הוא משתמש בכסף, היות כי הכסף הזה נתון ממעות מעשר שלי.. תשובתו היתה שאינו יכול לומר לי זאת — אבל הבטיחני שהוא משתמש בכסף על פי פקודת אדמו"ר מלובאוויטש שליט"א.. והגני פונה למעכת"ר להודיעני אם נכון הדבר שאתן להרב ב.ש. מכאן ולהבא ממעות מעשר שלי".
דבכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ משפטים, מבה"ח אדר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ משפטים, מבה"ח אדר ה'תשל"א — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכנינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא כ"ב שבט, ה'תשע"ח,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

יט. וענין זה קשור גם עם המדובר בנוגע לאגרת התשובה, ש"בפ"ש דק"ש .. כתיב מתחלה וקשרתם כו' ואח"כ ולמדתם וכו', מעשה קודם לתלמוד:

פעם תבעו מחסידים ענין ההתבוננות; אבל עכשיו, אין זמן להמתין עד שיהי' ענין ההתבוננות, אלא צריך להתחיל מיד בענין המעשה (מעשה קודם לתלמוד), לעסוק במבצע תפילין — "וקשרתם", שעז"נ¹³³ "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", וכן בנוגע לשאר המצוות. ועד שבאים ל"וכתבתם על מזוזות ביתך ובשערך"¹³⁴ — מצות מזוזה, שקובעים אותה על פתח הבית, להורות שיהודי יודע ומכריז שביתו חדור בענין ד"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"¹³⁵, ועל ידה נעשה גם שמירת הבית, כמרומוז בשם "שדי" שכותבים מבחוץ למזוזה, ר"ת שומר דלתות ישראל (כדאיתא בספרים ברי"סמא¹³⁶), וכפי שאמר רבינו הקדוש לארטובון — נכרי — בשלחו לו מזוזה: "דאת דמא לך והיא מנטרא לך"¹³⁷, וכדרשת חז"ל¹³⁸ "מלך בשר ודם מבפנים ועבדיו שומרין אותו מבחוץ, ואתם ישנין על מטתכם והקב"ה שומר אתכם מבחוץ", ועד שאפילו גוים רואים את פעולת השמירה של המזוזה, שלכן יש כמה מהם שמבקשים שיתנו להם מזוזה כסגולה לשמירה.

ובאופן ד"מזוזות ביתך ובשערך" — שהבית (מקום קביעות) האמיתי של יהודי הוא בארץ ישראל (ולא בחוץ לארץ), כהמשך הכתוב¹³⁹: "על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם", וכפי שנוגע גם להלכה בפועל, שעיקר החיוב של מזוזה הוא בארץ ישראל (ולא בחו"ל)¹⁴⁰.

ומ"שערך" באים לשערי ביהמ"ק, שנמצאים גם עכשיו, אלא ש"טבעו בארץ שערי"¹⁴¹, והיינו, שזהו כמו דבר שנטבע בים, כמו "טובעו בים סוף"¹⁴² (כמובא בחסידות¹⁴³ בנוגע לפירוש ד"טבע", מלשון "טובעו בים סוף"), שישנו במציאות בכל התוקף, אלא שהוא בהעלם, כיון שמכוסה במים, וכן הוא בנוגע לשערי ביהמ"ק, שישנם במציאות בכל תקפם, אלא

(132) ישע"י מג, ז.
 (133) תבוא כח, יו"ד. וראה ברכות ו, א. לקו"ש שם ע' 121 הערה 7. וש"נ. וש"נ. עקב שם, כא.
 (134) ואתחנן ו, ט. עקב יא, כ.
 (135) ואתחנן שם, ד.
 (136) ראה לקו"ש ח"ט ע' 123 הערה 22.
 (137) וש"נ.
 (138) בשלח טו, ד.
 (139) סה"ש תרע"ח ריש ע' פט. תרח"צ
 (140) ראה מנחות מד, א. טושו"ע שם סרפ"ו סכ"ב.
 (141) איכה ב, ט.
 (142) בשלח טו, ד.
 (143) ירושלמי פאה פ"א ה"א. הובא ס"ע קסז. ועוד.

בס"ד. שיחת ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשל"א.

בלתי מוגה

א. דובר כמ"פ שכאשר ישנם כמה ענינים שנפגשים יחד — למרות שכל אחד מהם בפני עצמו הו"ע חשוב, ולכן באים לפעמים בזמנים מיוחדים — מתעוררת שאלה ושקו"ט איזה מהם קודם.

ולדוגמא — ביום הש"ק זה באים בזמן אחד ג' ענינים: שבת פרשת משפטים, שבת מברכים חודש אדר, ופרשת שקלים.

וכיון שאין הכרח שג' ענינים אלו יהיו בזמן אחד — הן בנוגע לשבת מברכים חודש אדר ופרשת שקלים, שיתכן שלא יהיו ביחד, כמ"ש בשו"ע¹ (מדברי הגמרא²) שכאשר ר"ח אדר חל בשבת קורין פרשת שקלים בשבת ר"ח אדר, ואילו שבת מברכים חודש אדר הוא בשבת שלפני³; ועאכ"כ בנוגע לפרשת משפטים, שאין הכרח שיקראו אותה בשבת מברכים חודש אדר או בפרשת שקלים, שהרי בשנה מעוברת לא יתכן הדבר — הרי מובן שהם ג' ענינים שונים (כך שאי אפשר לומר שא' מהם כולל את השאר, בבחי' "יש בכלל מאתיים מנה"³ וכיו"ב). ולכן, כשנפגשים יחדיו, מתעוררת השאלה איזה ענין חשוב יותר.

ב. ובכן:

בנוגע לפרשת משפטים — כיון שזהו ענין הקשור עם סדר השנה, שבכל שבת במשך השנה קורין פרשה מיוחדת בתורה, אין בו חשיבות מיוחדת לגבי שאר שבתות השנה.

[ביום הש"ק זה קורין אמנם פרשת משפטים דוקא, ובודאי שזה בהשגחה פרטית, וע"פ פתגם רבינו הזקן⁴ צריכים "לחיות" עם פרשת השבוע שענינה משפטים ודינים כו', אבל אעפ"כ, אין בזה מעלה וחשיבות מיוחדת בגלוי ובהדגשה — בנוגע לקיבוץ עם כו' — לגבי שאר שבתות, כמו שבת פרשת תרומה שלאחרי' או שבת פרשת יתרו שלפני', מלבד העובדה שבכל פרשה יש ענינים מיוחדים שבהם היא חלוקה ומובדלת משאר הפרשיות].

ואילו הענין דשבת מברכים החודש — כיון שאינו דבר הרגיל בכל שבתות השנה (שהרי לא כל שבת הוא שבת מברכים החודש), יש בו

(1) או"ח סרפ"ה.
 (2) מגילה כט, סע"א (במשנה).
 (3) ב"ב מא, ב.
 (4) סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק ב"היום יום" ב חשוך).

חשיבות מיוחדת, שבו מברכים את כל ימי החודש הבא בכל הענינים שאומרים בנוסח ה"הי רצון" — אצל אלו שנוהגים לאמרו, וכן בנוסח ד"מי שעשה נסים", ובתפלה שלאחרי הכרזת היום שבו חל ר"ח.

וכמו"כ הענין דפרשת שקלים — להיותו פעם אחת בשנה, יש בו חשיבות מיוחדת, שקורין בתורה פרשת מיוחדת בנוגע לענין השקלים, וזוהי הקריאה ד"מפטיר" שבה מסיימים את הקריאה בתורה [אע"פ שהמפטיר אינו ממנין שבעה קרואים, שכולם בפרשת משפטים, ויש מעלה בשבעה קרואים לגבי מפטיר, כמובן מהדין שלמפטיר יכול לעלות גם קטן, משא"כ שבעת הקרואים צ"ל גדולים דוקא], וכן ההפטרות היא בנוגע לענין השקלים, שזה מורה על חשיבות הענין.

ויש להוסיף, שגם בנוגע לחשיבות הענין דשבת מברכים החודש, הנה שבת מברכים חודש אדר הוא ענין שבא פעם אחת בשנה:

אע"פ שישנם י"ב חדשים בשנה, הרי לכל חודש יש ענינים מיוחדים שבהם הוא חלוק ושונה מחבירו — לפי שבכל חודש ישנו צירוף אחד מי"ב צירופי שם הוי', אשר, עם היות כולם באותו שם הוי' (כשם שכל החדשים הם באותה שנה), מ"מ, כל צירוף הוי"ע בפני עצמו, ובפרט מצד החילוק בנוגע לאות הראשונה [כמ"ש בשער היחוד והאמונה ש"כל אות הקודמת בצירוף היא הגוברת והיא העיקר כו"י] שכוללת את כל התיבה, כפי שמצינו בנוגע לראשי-תיבות (גם לדינא)⁸, ועד"ז בנוגע לסופי-תיבות (דכיון ש"הכל הולך אחר החיתום"⁹, תלוי כל התיבה באות האחרונה),

ובנדוד — כדאיתא במשנת חסידים¹⁰ שצירוף שם הוי' של חודש אדר מרומז בסופי-תיבות "עירה ולשוקרה בני אתונו"¹¹ (ועד"ז עוד כמה צירופים שמרומזים בסופי-תיבות, כפי שנימנו בכתבי האריז"ל¹²).

וכיון שבחודש אדר ישנו צירוף מיוחד של שם הוי' שמאיר בו, ולכן ישנם הענינים המיוחדים שבו — הרי מובן שגם בשבת מברכים חודש אדר יש ענין מיוחד שהוא פעם אחת בשנה.

ומזה מובן שעיקר החשיבות ביום הש"ק זה היא — (לא שבת פרשת משפטים, אלא) שבת מברכים חודש אדר ופרשת שקלים.

(5) ראה גם רשימת זכרונות של הרבנית חנה כ"ח מרחשון תשי"ג (חוברת לה בתחלתה).
 (6) שר"ע אדה"ז אר"ח סרפ"ד ס"ח. וש"נ.
 (7) פ"י"ב.
 (8) ראה גם תו"מ חמ"ח ריש ע' 430.
 (9) ברכות יב, א.
 (10) מס' אדר רפ"א.
 (11) ויחי מט, יא. וראה גם לקוטי לוי"צ אג"ק ע' תד.
 (12) ראה פע"ח שער הפורים פ"ו.

במעמד ומצב דפרשה שני דק"ש, שיכול להיות ש"יפתה לבככם וסרתם ועבדתם גו", אזי צריך להיות ענין העבודה — הענין דאתכפיא כו'.

ומזה מובן, שהחילוק בין פרשה ראשונה לפרשה שני' הוא החילוק שבין עבודת הצדיקים לעבודת התשובה: פרשה ראשונה הו"ע עבודת הצדיקים, שאין להם שייכות לרע כו', ופרשה שני' הו"ע עבודת התשובה — לא רק תשובה על חטאים, אלא כללות סדר העבודה שצריך להיות אצל בעל תשובה — הענין דאתכפיא כו'.

*

יח. כאן המקום להזכיר גם אודות לימוד התניא ע"י הרדיו¹²⁸:

התועלת שבענין הרדיו היא — שאדם יכול לדבר במקום אחד, וב"רגע כמימרי"¹²⁹ [שזהו אמנם שיעור זמן מסויים, אבל שיעור זמן מועט ביותר — כדי אמירת תיבת "רגע"] נשמעים דבריו גם בריחוק מקום, אף שלכאורה אין קישור בין המדבר לשומע.

וכאשר לומדים תניא ברדיו, אזי גם יהודים שנמצאים בריחוק מקום יכולים לשמוע זאת, ובודאי שהדברים פועלים עליהם, להיותם דברי הרב, שבודאי נכנסים וחודרים בלב השומע ופועלים פעולתם.

וזוהי תכלית הכוונה שבהתגלות כל ענין הרדיו — ככל הענינים שבעולם שעליהם נאמר במשנה¹³⁰ ש"כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", כדי לנצלם באופן המתאים לכבודו של הקב"ה, כמאמר המשנה¹³¹ "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו, שנאמר¹³² כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", והיינו, לא רק עולם האצילות, אלא כן הוא גם כפי שנמשך ב"אף עשיתיו", בעוה"ז הגשמי — כדי שיהודי יוכל ללמוד תורה, ענין בחסידות, אימרה ("אָ וואָרט") של רבינו הזקן, באופן שגם יהודים שנמצאים בריחוק מקום יוכלו לשמוע זאת.

ועי"ז מצילים את כל הכחות והיגיעה שהושקעו בזה ע"י יהודים (וגם גוים להבדיל) שעסקו בחכמות חיצוניות, בה בשעה שהיו צריכים לנצל את זמנם עבור ענינים טובים יותר, עניני תומ"צ, ללמוד גמרא עם תוס', מאמרי חסידות וכו' — כיון שסוכ"ס מנצלים זאת באופן שע"ז יתוסף בעניני תורה. ויה"ר שיתחילו לראות איך שכל הענינים שבעולם נבראו כדי שינצלו אותם עבור עניני תומ"צ, כמו בענין הרדיו שמנצלים זאת עבור הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה".

(128) ראה גם שיחת ש"פ יתרו, כ"ד שבט, מבה"ח אדר דאשתקד ס"ד (תו"מ חנ"ט ס"ע 207 ואילך). וש"נ.
 (129) ברכות ז, א.
 (130) סנהדרין לז, סע"א.
 (131) אבות בסופה.

כי בבעל תשובה צ"ל מתחילה מדות ואח"כ שכל. וע"ד שבפ"ש דק"ש שכתוב שם¹¹⁹ פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם כו' ושמתם את דברי אלה כו', שהו"ע תשובה, כתיב מתחלה וקשרתם כו' ואח"כ ולמדתם וכו', מעשה קודם לתלמוד, ומסיים ש"המדות הללו הם טורי חשוכא¹²⁰ וכו', — שבאגה"ת הקדים רק המדות לשכל, ולא הקדים גם המעשה לתלמוד, כי, רק בתשובה תתאה מודגש הצורך בהקדמת המעשה¹²¹, ואילו בתשובה עילאה צ"ל הקדמת המדות (מעין הקדמת המעשה) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ט ע' 96 ואילך.

יז. ויש להוסיף בביאור השייכות דפרשת שני' דק"ש לענין התשובה: אע"פ שבפרשה שני' דק"ש נאמר¹²² "והי' אם שמוע תשמעו אל כל מצוותי גוי", מ"מ, כיון שנאמר בה רק "בכל לבבכם ובכל נפשכם", ולא נאמר "בכל מאדך" (כמו בפרשה ראשונה¹²³), הרי זה מעמד ומצב ש"אין עושין רצונו של מקום¹²⁴, ועד כדי כך, שמזה יכולים לבוא למעמד ומצב ד"וסרתם ועבדתם אלקים אחרים גוי"¹²⁵.

[וענין זה מהוה גם הוראה ולימוד — שכאשר חסרה העבודה שהיא בבחי' הוספה כו', אזי החסרון הוא לא רק בענין ההוספה, אלא זהו חסרון בכל הענינים, כבנדוד, שכאשר חסר הענין ד"בכל מאדך", שהו"ע של הוספה, הרי זה יכול לגרום לענין שאין למטה הימנו — "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים".

ולהעיר גם מתורת הבעש"ט¹²⁶ על הפסוק "וסרתם ועבדתם": "כאשר האדם מפריד את עצמו מהשי"ת — "וסרתם" — ח"ד הוא עובד עבודה זרה כו'"].

אבל אעפ"כ, יש גם מעלה בפרשה שני' דק"ש, שיש בה ענין העבודה, "ולעבדו גוי"¹²⁷ (שלא נאמר בפרשה ראשונה דק"ש) — כי, כשנמצאים במעמד ומצב של פרשה ראשונה דק"ש, "ואהבת גוי' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"¹²³, אזי אין צורך בענין העבודה; ורק

ה"ספר" אינו יכול לצעוק היתכן? (...), ואף א' אינו מפריע לו, ולכן נשאר הדבר כמו שהוא, מבלי שיתעכבו על זה. (119) עקב יא, טז ואילך. (120) נתבאר גם שעי"ז מהפכים את החושך דלעו"ז לחושך דקדושה. (121) ובפרט הענין ד"וקשרתם" — כדאייתא בזהר (ח"ג רלח, א (ברע"מ). רפכ, ב ואילך) שענין רצועות התפילין הוא כדי לקשור את ה"כלב", זה יצר הרע (ראה גם תו"מ חנ"ד ע' 95. וש"ג). (122) עקב שם, יג. (123) ואתחנן ו, ה. (124) ברכות לה, ב ובחדא"ג מהרש"א שם. (125) עקב שם, טז. (126) צוואת הריב"ש סע"ו. (127) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' א'קסב.

ג. ובנוגע לב' ענינים אלו (שבת מברכים חודש אדר ופרשת שקלים) גופא, מי קדם למי — יכולים לומר סברות לכאן ולכאן; אבל כשמדובר אודות החשיבות בנוגע לענין ההתועדות — הנה כיון שסיבת ההתועדות היא מצד תקנת נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששבת מברכים החודש הוא יום התועדות¹³ (שתקנה זו היא בנוגע לשבת מברכים החודש דוקא, ולא בנוגע לד' הפרשיות), הרי מובן שהענין דשבת מברכים חודש אדר הוא הקודם לכל הענינים, כולל גם פרשת שקלים.

ואע"פ שהענין דפרשת שקלים הוא פעם אחת בשנה, ונוגע לכל השנה כולה, כיון שפרשת שקלים קשורה עם התקנה ש"באחד באדר משמיעין על השקלים"¹⁴, שמהם קנו קרבנות ציבור על כל השנה¹⁵, ואילו הענין דשבת מברכים החודש ישנו י"ב פעמים בשנה (י"א פעמים מברכים בני" את החודש, ופעם הי"ב, שבת מברכים חודש תשרי, מברך הקב"ה בעצמו את החודש, כידוע תורת הבעש"ט בזה"ל) — הנה בנוגע לענין ההתועדות קודם הענין דשבת מברכים החודש, כי, אילמלא שבת מברכים לא היתה התועדות.

וע"ד דברי הגמרא¹⁷ "ר"ח שחל להיות בשבת, המפטיר בנביא בשבת אינו צריך להזכיר של ר"ח, שאילמלא שבת אין נביא בר"ח".

ד. ובכ"ן: בנוגע לחודש אדר (שמתברך ביום הש"ק זה) איתא בגמרא¹⁸ "משנכנס אדר (החל משבת מברכים החודש¹⁹) מרבין בשמחה". [ולהעיר, שענין זה לא הובא ברמב"ם ושו"ע, אבל הביאו המגן אברהם²⁰, והרי ידוע²¹ עד כמה סמך רבינו הזקן על דברי המג"א בנוגע לפסקי דינים להלכה בפועל].

והרי זה ענין מיוחד שלא מצינו דוגמתו בשאר החדשים, ועד שאפילו בחדשים שבהם ישנם "מועדים לשמחה", החל מחודש ניסן, שבו ישנו חג הפסח, לא מצינו שמשנכנס החודש מרבין בשמחה (אע"פ שהענין ד"משנכנס אדר מרבין בשמחה" קשור גם עם חג הפסח, כפירוש

(13) ראה אג"ק שלו ח"ד ע' תכג (נעתק ב"היום יום" כו כסלו). ועוד. (14) ריש שקלים. רמב"ם הלי' שקלים פ"א ה"ט. (15) שקלים ורמב"ם שם — רפ"ד. (16) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול). (17) שבת כד, א. (18) תענית כט, סע"א. (19) ראה גם שיחת ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר תשכ"א סט"ו (תו"מ ח"ל ס"ע 118 ואילך). וש"נ. (20) או"ח סתרפ"ו סק"ה. וראה גם תו"מ חמ"ט ע' 127 הערה 6. וש"נ. מכתב שלהי אדר שנה זו בהערה (אג"ק חכ"ז ע' קיד). שיחת ש"פ ויק"פ ס' (לקמן ע' ...). (21) ראה שו"ת דברי נחמי' או"ח סכ"א. וראה גם תו"מ חנ"ח ע' 39. וש"נ.

רש"י¹⁸ "ימי נסים היו לישראל פורים ופסח" — כמדובר פעם בארוכה²² אודות הפלא שבדבר, דלכאורה מה שייך כאן "פסח", וכידוע השקו"ט בזה בדברי האחרונים).

ובנוגע ל"מועדים לשמחה" גופא, הנה לא מבעי חג הפסח, שהענין המיוחד שבו הוא "זמן חרותנו", וכן חג השבועות, שהענין המיוחד שבו הוא "זמן מתן תורתנו", אלא אפילו בנוגע לחג הסוכות — שענינו המיוחד הו"ע השמחה, "זמן שמחתנו", וכמדובר כמ"פ שבחג הסוכות נאמר בכתוב שמחה ג'²³, ו"בתלת זימני הוי חזקה"²⁴ — לא מצינו שמשנכנס החודש מרבין בשמחה; ורק בנוגע לחודש אדר נאמר "משנכנס אדר מרבין בשמחה".

ועוד זאת, שאין הגבלות כמה צריך להתבטא הענין ד"מרבין בשמחה" (לא כמו "משנכנס אב ממעטין בשמחה"¹⁸, שנתפרטו כמה ענינים כמה מתבטא המיעוט בשמחה²⁵); וכמבואר באחרונים²⁶ שאכן אין הגבלות בענין ד"משנכנס אדר מרבין בשמחה", אלא בזה נכלל כל ענין של שמחה שיהודי עושה בקשר עם כניסת חודש אדר, ולא רק שמחה של מצוה, אלא גם דבר הרשות שנעשה ענין של מצוה, ולא רק באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"²⁷, אלא גם באופן נעלה יותר — "בכל דרכיך דעהו"²⁸.

ה. אמנם, בנוגע לענין ד"משנכנס אדר מרבין בשמחה" — איתא בגמרא²⁹: "הלכך בר ישראל דאית לי' דינא בהדי נכרי .. לימצי נפשי' באדר דבריא מזלי'".

ולכאורה אינו מובן כלל: מדוע מביאה הגמרא ראי' ודוגמא לענין "משנכנס אדר מרבין בשמחה" מ"בר ישראל דאית לי' דינא בהדי נכרי"?! ובהקדמה — שעצם העובדה שיש ליהודי עסק עם נכרי, אינו כסדר הדברים, שכן, יהודי צריך להתעסק עם יהודי, ולא עם גוי. וכפי שמצינו לדינא — בנוגע לדיני עירובין, "שחששו חכמים שמא ילמדו הישראלים ממעשה הנכרי כשידורו בחצר אחת, ובקשו עילה למנוע דירת הישראל עם הנכרי, ולכן אמרו שאין עירוב מועיל במקום נכרי וכו' (שעי"ז) יקשה בעיני הישראל דירתו עמו מפני איסור טלטול ויצא משם"³⁰.

(22) ראה שיחת ש"פ תשא, שושן-פורים קטן תשכ"ז — לקו"ש חט"ז ע' 344 ואילך. וש"נ.
(23) יל"ש אמור רמז תרנד בתחלתו.
(24) ב"מ ק, ריש ע"ב. וש"נ.
(25) רמב"ם הל' תעניות פ"ה ה"ו.
(26) ראה נמוקי או"ח סתרפ"ו. שער ישכר מאמר חודש אדר אות ב.
(27) אבות פ"ב מ"ב.
(28) משלי ג, ו. וראה לקו"ש ח"י ע' 104. וש"נ.
(29) תענית שם, ריש ע"ב.
(30) שו"ע אדה"ז או"ח רסשפ"ב. וש"נ.

וה"ינה של תורה", שהמשל ד"משתה" מורה על ענין ה"מטעמים" והנח"ר למעלה שנעשה ע"י העבודה דאתכפיא סט"א כו'¹⁰⁹, כשהגב מתחרט כו' —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹¹⁰ בלקו"ש חט"ז ע' 258 ואילך.

*

טו. המדובר לעיל אודות "כבודן של בריות", קשור גם עם ענין הצדקה וגמילות חסדים — שהרי "כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך ביי"א ברכות"¹¹¹, וענין הפיוס הוא בכדי לשלול את ענין הבזיון, היפך כבודן של בריות.

ובהתאם לכך יכריזו¹¹² עתה אודות ה"מלכה מלכה" של "חברת גמילות חסדים שומרי שבת"¹¹³.

ובודאי יהי' זה בהשתתפות של כל אחד ואחד,

— שהרי ידוע גודל המעלה של גמילות חסדים, וכמוזכר לעיל (במאמר¹¹⁴) מ"ש הש"ך על הפסוק¹¹⁵ "מלבד עולת הבוקר", ש"מלבד ר"ת "מלוה לעני בשעת דחקו", ובפרט גמילות חסדים שהיא גם לעשירים¹¹⁶ — ומתוך שמחה וטוב לבב.

[לאחרי ההכרזה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א להמכריז שי', שהענין ד"סבר פנים יפות" יכול להיות גם עכשיו, ולא דוקא במוצאי שבת. והורה לו לנגן ניגון, שע"ז יהי' זה מתוך שמחה וטוב לבב].

* * *

טז. הביאור בלקוטי לוי"צ¹¹⁷ לאגה"ת פ"ט (כרגיל לאחרונה ללמוד בכל התוועדות מהערות אאמו"ר שכתב על גליון התניא) בענין תשובה עילאה, שצריכה לחדור את כל הענינים, "כל חלקי הנפש שכל ומדות .. המדות במדותיו .. והשכל בשכלו כו'", ש"מקודם נקט מתחלה שכל ואח"כ מדות .. ועתה מתחיל במדות ואח"כ נקט¹¹⁸ והשכל כו' ..

(109) תניא פכ"ז.
(110) בשילוב שיחת ש"פ משפטים תשל"ה.
(111) ב"ב ט, ב.
(112) והוסיף (בבת"שחוק): לאחרי הקדמת נאום ("ספיטש")...
(113) ראה גם מכ' יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, פ' אם כסף תלוה את עמי שנה זו (אג"ק חכ"ז ע' פה ואילך).
(114) פ"ו (לעיל ע' ...).
(115) פינחס כה, כג.
(116) סוכה מט, ב.
(117) הערות לתניא ע' לב.
(118) כ"ק אדמו"ר שליט"א העיר על טעות הדפוס באופן שהיא להיפך מ"לא תוסיף ולא תגרע" — ששורה אחת נשמטה, ושורה אחת נדפסה ב"פ (וראה לקו"ש שבפנים הערה 7), באמרו, שאין זה נוגע לאף א', כיון שהספר מונח על המדף... ואינו מפריע לאף א' (שהרי

ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו, משלם ה', שה שנסאו על כתפו, משלם ד', הואיל ונתבזה בו. אמר רבי מאיר, בא וראה כמה גדולה כחה של מלאכה, שור שבטלו ממלאכתו, ה', שה שלא בטלו ממלאכתו, ד", — שריב"ז ור"מ לא פליגי, אלא שריב"ז אומר שמצד הגנב הקנס הוא ה', ורק בשה משלם ד', הואיל ונתבזה בו לשאתו על כתפו, ו"חס המקום על כבודן של בריות" (אבל לא "על כבודו של גנב", כי הבזיון אינו בשעת הגניבה שהיתה בסתר, אלא בשעה שנודע הדבר בב"ד, ואז כבר מתחורט על הגניבה); ור"מ מוסיף שמצד הנגב הקנס הוא ד' (דאל"כ, אינו צריך להפסיד בגלל בזיון הגנב), ורק בשור משלם ה', לפי שביטלו ממלאכתו; השייכות לדבריהם בביאור הטעם ש"החמירה תורה בגנב יותר מגזול", שריב"ז אמר "זה הוה כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא הוה כבוד עבד לכבוד קונו, כביכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת, שנאמר כו" — שמתאר בעיקר את העוולה של הגנב, שכופר בהשגחת הקב"ה¹⁰¹, ור"מ אמר "משל . . למה הדבר דומה, לשני בני אדם שהיו בעיר ועשו משתה, אחד זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך, ואחד לא זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך, איזה מהן עונשו מרובה, הוי אומר זה שזימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך" — שמדגיש את הרגש הכבוד כו' כלפי הנגב, שלכן צריך להקל בתשלום להנגב;

הביאור בפנימיות הענינים¹⁰² בנוגע לג' הפסוקים שמביא ריב"ז, "הוי המעמיקים מה' לסתיר עצה והי' במחשך מעשיהם וגו'¹⁰³, וכתב¹⁰⁴ ויאמרו לא יראה י"ה ולא יבין אלקי יעקב, וכתב¹⁰⁵ כי אמרו עזב ה' את הארץ ואין ה' רואה" — להורות על סדר הירידה אצל הגנב¹⁰⁶: בתחילה חושב ש"עין רואה" רק באור, ולא ב"מחשך". והסיבה לטעות זו¹⁰⁷, בגלל שחושב שהקב"ה אינו בגדר של ראי' גשמית. והסיבה לזה, בגלל שחושב ש"רם על כל גוים ה'"¹⁰⁸;

101) ולהעיר גם ממאמר ריב"ז לתלמידיו "הי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם . . תדעו כשאדם עובר עבירה אומר שלא יראני אדם" (ברכות כה, ב).
102) כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שכאן רואים שאי אפשר ללמוד נגלה דתורה ללא פנימיות התורה (ראה גם תו"מ חנ"ה ע' 107 הערה 92. וש"נ).
103) ישע"י כט, טו.
104) תהלים צד, ז.
105) יחזקאל ט, ט.
106) נתבאר גם שבזה יש לימוד-זכות על

(* ולהעיר גם ממ"ש הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פנ"א) עד כמה קשה לאדם להתנהג באופן ד"שויתי ה' לנגדי תמיד (תהלים טז, ח).

ולכן מצינו בגמרא³¹ שכאשר חכמי ישראל אמרו לדוד המלך "עמך ישראל צריכין פרנסה", "אמר להם לכו והתפרנסו זה מזה", היינו, שיהודים צריכים להתפרנס עי"ז שמתעסקים זה עם זה, ולא עם גוים; ואפילו כש"אמרו לו אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחוליתו", "אמר להם לכו ופשטו ידיכם בגדוד", והיינו, שצריכים להתנהג באופן ד"כי תצא למלחמה על אויבך"³², והיינו, שאין זה באופן שיש לו עסק עם מישהו שהוא בשוה אליו, אלא הוא יודע שיהודי הוא למעלה לגמרי מהגוים ("על אויבך"³³, ש"לא נבראו אלא לשמשני"³⁴, והכל שייך אליו. ומזה מובן, שכאשר "בר ישראל אית לי' דינא בהדי נכרי" — שלא זו בלבד שאין זה באופן ד"לכו והתפרנסו זה מזה", אלא אפילו לא באופן ד"לכו ופשטו ידיכם בגדוד" (באופן של מלחמה), כי אם באופן ד"אית לי' דינא בהדי נכרי" כמו שני אנשים שוים זל"ז, ועד כדי כך, שע"פ טבע יש ספק מי יזכה בדין, ולכן יש צורך בחיזוק המזל: "לימצי נפשי באדר (ולא בחודש שבט שלפניו או בחודש ניסן שלאחריו) דבריא מזלי" — הרי זה ענין שלא כדבעי.

וא"כ, אינו מובן כלל: היתכן שהדוגמא היחידה לענין ד"משנכנס אדר מרבין בשמחה" היא מ"בר ישראל דאית לי' דינא בהדי נכרי", שזהו ענין בלתי רצוי?!

ו. ונקודת הביאור בזה:

"משנכנס אדר מרבין בשמחה" קשור עם הנס של פורים, שעז"נ במגילה³⁵ "החודש אשר נהפך להם גו' לשמחה" — כל החודש, שזהו המקור — בפשטות — לכך ש"משנכנס אדר מרבין בשמחה".

ובכן: נס פורים לא הי' באופן שבנ"י נפטרו מהגוים שמבחוץ מהם — שהרי גם לאחר נס פורים "אכתי עבדי אחשוורוש אנן"³⁶,

— וטעם הדבר, כיון שעדיין לא נתבטלה הסיבה שגרמה לכך: "מפני חטאינו גלינו מארצנו"³⁷, והיינו, שלא הי' ענין התשובה (כך שישנם עדיין "חטאינו", ובמילא ישנו עדיין המסובב: "גלינו מארצנו"). ואע"פ שבנ"י עמדו בתנועה של מס"נ במשך כל השנה כולה³⁸, שזהו לכאורה ענין התשובה — הנה אף שהי' ענין התשובה, ולא רק עזיבת החטא

31) ברכות ג, טע"ב. וש"נ.
32) ר"פ תצא.
33) ראה לקו"ת תצא לו, רע"א. ובכ"מ.
34) משנה וברייתא קידושין בסופה.
35) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.
36) ראה תו"א מג"א צז, א. ובכ"מ.
37) אסתר ט, כב. וראה ירושלמי מגילה פ"א ה"א. רמ"א או"ח סתרפ"ח ס"ז.
38) מגילה יד, א. וש"נ.

בלבד, אלא עד לאופן ש'זדונות נעשו לו כזכיות'³⁹, מ"מ, לא הי' עדיין הענין ד"והשיב את הגזילה אשר גזל"⁴⁰, כדאיתא בספרים⁴¹ שהו"ע השבת ניצוצות הקדושה ממקום אחר אל מקום הקדושה [שהרי לכל אחד מישאל יש ניצוצות קדושה השייכים אליו שצריך לבררם, וכתורת הבעש"ט⁴² בפי' מארז"⁴³ "התורה חסה על ממונם של ישראל", שבממונו של ישראל יש ניצוצות קדושה השייכים לנשמתו שצריך לבררם, ולכן, כשם שהתורה חסה על נשמתו של ישראל, כך חסה גם על ניצוצות הקדושה שבממונו השייכים לנשמתו], וכיון שעדיין לא נסתיימה עבודת הבירורים, הרי זה נשאר מעמד ומצב ד"גלינו מארצנו", "אכתי עבדי אחשורוש אנן" — אלא החידוש הוא — שגם במעמד ומצב ש"אכתי עבדי אחשורוש אנן", נעשה הנצחון של בני' באופן ש"החודש אשר נהפך להם וגו'"; ולכן ("הלכך"), גם כשיהודי נמצא במעמד ומצב "דאית לי' דינא בהדי נכרי", ובאופן שע"פ טבע לא יודעים מי ינצח — הנה מצד ענינו של חודש אדר, ד"בריא מזלי", ברור הדבר שיהודי ינצח!

ז. והענין בזה:

אמנם בדרך כלל צריך להיות הסדר שלצורך פרנסתם צריכים בני' להתעסק זה עם זה, כדברי "דוד מלך ישראל חי וקיים"⁴⁴: "לכו והתפרנסו זה מזה", ואילו ניצוצות הקדושה שנמצאים במקומות אחרים יתבררו בדרך ממילא — ע"ד שמצינו⁴⁵ גבי שלמה המלך, שמלכת שבא הביאה אליו את ניצוצות הקדושה, ולא הוצרך ללכת להמקום שבו נמצאו הניצוצות כדי לבררם;

ואפילו כאשר בני' נמצאים במעמד ומצב ש"אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחולייתו", כך, שעבודת הבירורים אינה יכולה להעשות באופן הנ"ל, אלא יש צורך ללכת למקום שבו נמצאים גוים כו' — הרי זה צריך להיות באופן ד"לכו ופשטו ידיכם בגדוד", "כי תצא למלחמה על אויבך", והיינו, שיודע שישנו "אויבך" [וע"ד תורת הבעש"ט⁴⁶ על הפסוק⁴⁷ "כי תראה חמור שונאך", שכאשר תסכל בעיון

(39) יומא פו, ב.
 (40) ויקרא ה, כג.
 (41) ראה תו"מ — יין מלכות ח"ג ס"ע
 (42) כש"ט סרי"ח. צוואת הריב"ש סק"ט.
 (43) ר"ה כז, א. וש"נ.
 (44) ר"ה כה, א.
 (45) ראה תו"א בראשית ה, סע"ד ואילך.
 (46) רד"ה כי תראה גו' דש"פ משפטים תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 145). שיחת ש"פ משפטים תש"א בסופה (סה"ש תש"א ע' 66).
 (47) פ"ט (ראה חמור שונאך), שכאשר תסכל בעיון וראה חמור שונאך, שכאשר תסכל בעיון נעתק ב"היום יום" כח שבט).
 (48) פרשתנו כג, ה.

ומזה מובן גם שאין זה באופן שמביט על הזולת מלמעלה למטה — כי, לא זו בלבד שבהזולת תלו' השלימות שלו, שענין זה יכול להיות גם באופן שהזולת נחשב לרבע אחד, ואילו הוא נחשב לשלשה רבעים, שגם אז אין לו שלימות לולי הזולת, אלא יתירה מזה, שהם שני חצאים שוים; ולכן, בנוגע לענין של צדקה, אין לו להמתין עד שהעני יבוא אליו, אלא הוא צריך לילך ולחפש את העני כאדם המחזר אחר אבידתו, וכמארז"⁴¹ "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית".

וזהו גם הטעם לכך שרבותינו נשיאינו עסקו בלהט רב ("זיך אָזוי געקאָכט") בהפצת היהדות בכלל ועד להפצת המעיינות — ללמוד עם יהודי נוסף פנימיות התורה — שזוהי האבן היקרה שבכתר המלך, כידוע המשל של רבינו הזקן בזה⁴².

ועוד ענין בזה — שההתעסקות עם הזולת היא גם כאשר לא יודעים מעמדו ומצבו, ועד שיכול להיות שעובר על מצוות התורה — "עובר על הפקודים"⁴³, וא"כ, אין יוכל להוציאו ("אָרויסשלעפן") ממעמד ומצב זה?! — אך על זה ישנה נתינת כח מהקריאה בתורה בשבת פרשת שקלים, שיוכל להציל גם יהודי זה; ועד שנעשה הענין ד"לכפר על נפשותיכם", וכפי שנכפל בכתוב ב"פ"⁴⁴, דקאי בכללות על תשובה תתאה ותשובה עילאה (והרי תשובה עילאה היא באופן שחודרת בכל ענינו ובכל כחותיו, כמבואר באגה"ת⁴⁵), ועד "לזכרון לפני ה' לכפר על נפשותיכם"⁴⁶, ע"ד "לפני ה' תטהרו"⁴⁷.

ועד שע"י כללות הפעולה על הזולת בהפצת המעיינות חוצה, זוכים לקאתי מר דא מלכא משיחא⁴⁸, שאז יחזרו ויקריבו קרבנות ציבור ע"י מצות מחצית השקל⁴⁹.

* * *

יג. מאמר (כעין שיחה) ד"ה כי תשא את ראש בני ישראל גו'.

* * *

יד. הביאור בפירושו רש"י על הפסוק¹⁰⁰ "חמשה בקר וגו'", "אמר רבי יוחנן בן זכאי, חס המקום על כבודן של בריות, שור שהולך ברגליו

(91) ויק"ר פל"ד, ח.
 (92) "התמים" ח"ב ע' מט. אג"ק אדמו"ר
 (93) תשא שם, יד.
 (94) שם, טו"ט.
 (95) פ"ט (ראה לקמן סט"ז).
 (96) שם, טז.
 (97) אחרי טז, ל.
 (98) אגה"ק דהבעש"ט הידועה (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).
 (99) חסר הסיים (המור"ק).
 (100) פרשתנו כא, לו.

וכן הוא בנוגע לענין הקרבנות — שהרי נתינת מחצית השקל היתה לצורך קרבנות הציבור¹⁵ — ש"קרבן" הוא מלשון קירוב (כמ"ש הבחיי⁷⁸), שע"י הקרבת הקרבן נעשה יהודי קרוב להקב"ה (והרי התכלית של יהודי היא להיות קרוב להקב"ה), שזהו ענין של העלאה מלמטה למעלה; ועי"ז נעשית גם ההמשכה מלמעלה למטה, שזהו הענין ד"ריח ניחוח"⁷⁹, שמצד ה"נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני"⁸⁰, נעשה הענין ד"ניחוח" — "נחת דרגא"⁸¹, המשכת הקב"ה למטה.

ונקודת הענין — שגם כאשר יהודי נותן עשר גרה, כל עשר כחות נפשו, צריך לדעת שזהו רק "מחצית", ורק ע"י המחצית שנותנים מלמעלה נעשה ענין השלימות, וכידוע תורת הרב המגיד⁸² על הפסוק⁸³ "עשה לך שתי חצוצרות", שבנ"י והקב"ה הם "שתי חצאי צורות", וכשמצטרפים ביחד אזי נעשה דבר השלם (כמוזכר גם בהתוועדות שלפנ"ז⁸⁴).

ועוד ענין בזה — שהשלימות של "שקל הקודש" תלוי בפעולתו של יהודי נוסף שגם הוא נותן "מחצית השקל", ובאופן ששניהם נותנים סכום שווה — "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט"⁸⁵; והשלימות שנעשית ע"י ההתאחדות עם יהודי נוסף, היא האתערותא דלתתא שמעוררת את האתערותא דלעילא להמשכת ה"מחצית" שצריך לקבל מלמעלה.

יב. וההוראה מזה:

יהודי צריך לדעת שמצד עצמו הוא רק "מחצה", ולכן אין לו לחשוב שיכול להשאר לעצמו, אלא צריך לצאת ולהתעסק עם הזולת, לקרבו להקב"ה, בידעו שזהו ה"מחצה" השני שבו תלוי גם השלימות שלו.

[ולהעיר, שאע"פ שהעבודה צריכה להיות "שלא על מנת לקבל פרס"⁸⁶ ("פרס" גם מלשון פרוסה⁸⁷, חצי) — הרי ישנו פסק הרמב"ם⁸⁸ (שהביאו רבינו הזקן בהל' ת"ת⁸⁹) שסדר עבודת כל אחד הוא באופן שמתחיל "שלא לשמה", "על מנת לקבל פרס", וכמאמר רב ששת "חדאי נפשאי לך קראי לך תנאי"⁹⁰, היינו, שכל הענין ד"קראי" ו"תנאי" הי' "לך" (בשבילך ולצורךך), בשביל השלימות שלון].

(78) ויקרא א, ט. וראה גם הנסמן בלקו"ש חל"ב ס"ע 16.
 (79) ויקרא שם. ועוד.
 (80) תו"כ ופרש"י עה"פ.
 (81) ראה לקו"ת פינחס עו, א. עח, ד.
 (82) בספרו או"ת בהעלותך סקל"ד. וראה גם לקו"ש חל"א שם. וש"נ.
 (83) בהעלותך יו"ד, ב.
 (84) ד"ה באתי לגני דש"ק ומוצש"ק פ' בשלח, י"א שבת פ"ט (לעיל ע'...).
 (85) תשא שם, טו.
 (86) אבות פ"א מ"ג.
 (87) ראה לקו"ת תזריע כ, ב. ובכ"מ.
 (88) הל' ת"ת פ"ג ה"ה. הל' תשובה פ"י ה"ה.
 (89) הל' ת"ת פ"ד ה"ג.
 (90) פסחים סח, סע"ב (ובפרש"י).

טוב בהחומר שלך שהוא הגוף, אזי תראה שהוא "שונאך", ואעפ"כ, אין לעזוב אותו — "וחדלת מעזוב לו", אבל צריך לזכור שהוא "שונאך" [אלא שהוא למעלה לגמרי מ"אויבך", וכל מה שמתעסק עמו, הרי זה (לא מצד הגוי עצמו, ששייך לג' קליפות הטמאות כו', אלא) רק כדי להוציא ולברר את ניצוצות הקדושה שנמצאים שם כו'.

אבל, יכול להיות גם שיהודי נמצא במעמד ומצב שלמטה מזה — ש"קפחתי את פרנסתי" בגלל ש"הרעותי את מעשי"³⁴, וגם אין ביכולתו לצאת למלחמה ("לכו ופשטו ידיכם בגדוד") כיון ש"מתירא מן העבירות שבידו" (אפילו אם "שח בין תפילה לתפילה", שזוהי רק עבירה דרבנן)⁴⁸, ועד כדי כך, ש"אית לי דינא בהדי נכרי", כך, שלכאורה הוא במעמד ומצב שווה להגוי, שטוען שה"ניצוץ" שייך אליו ח"ו.

וזהו החידוש של חודש אדר — מצד הענין של פורים, שפועל על כל החודש שיהי' באופן ד"החודש אשר נהפך להם וגו'" — שגם במעמד ומצב "דאית לי דינא בהדי נכרי", ובאופן שע"פ טבע לא יודעים מי ינצח, הנה מצד תוקף המזל דחודש אדר ("דבריא מזלי"), ברור הדבר שיהודי מנצח.

וכל זה אינו ענין שנעשה רק מלמעלה, אלא קשור גם עם עבודת בני"י — "ישראל דקדשינהו לראשי חדשים"⁴⁹ [שהרי הענין דר"ח בזמן הזה קשור עם פעולתו של הלל (לא הלל הזקן, אלא נכדו) שחישב את סדר קביעות החדשים במשך כל הדורות עד ביאת המשיח⁵⁰, שאז יחזרו לקדש החדשים ע"פ הראי], ועד שכללות ענין התחדשות החודש מורה על החידוש אצל בני"י, "שהם עתידים להתחדש כמותה"⁵¹.

וענין זה קשור גם עם הדין שמצינו בנוגע לפורים: "כל הפושט יד נותנים לו"⁵², והיינו, שמבלי הבט על כל הענינים, הנה אם הוא רק "פושט יד", אזי "נותנים לו", ובנדו"ד, הא גופא שדוחה את הדין לחודש אדר ("לימצי נפשי באדר") מורה שהוא "פושט יד", ולכן "נותנים לו", שפוסקים למעלה שהניצוץ שייך ליהודי, ולכן מנצח כו'.

ח. וזוהי ההוראה לכל אחד ואחד:

אע"פ שידע איניש בנפשי' מעמדו ומצבו, ולכאורה איך יוכל לצאת ממעמד ומצב כזה — הנה בכוא חודש אדר, יש בכחו של כל אחד מישראל לקיים המצוה "והשיב את הגזילה אשר גזל", ולברר את כל הניצוצות, הן בנוגע לגופו ונפשו הבהמית, והן בנוגע לחלקו בעולם —

(48) סוטה מד, סע"א ואילך. וש"נ.
 (49) ברכות מט, א.
 (50) ראה בהנסמן בתו"מ ח"ח ריש ע' 102. שו"ע או"ח סתרצ"ד ס"ג.
 (51) נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).
 (52) ראה רמב"ם הל' מגילה פ"ב הט"ז.

כל הניצוצות בעניני העולם ששייכים לנשמתו (דכיון שנודע לו אודות ענין זה, הרי זה סימן שזהו ה"בירור" שלו), ועד שמלקטים את כל ניצוצות הקדושה "האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים"⁵³.

וע"י קיום המצוה ד"והשיב את הגזילה גו", הנה "מצוה גוררת מצוה"⁵⁴, ועד לקיום כל תרי"ג מצוות התורה.

ומהעבודה דפורים באים לענין של פסח, ובלשון רש"י⁵⁵: "פורים ופסח", והיינו, שע"י העבודה במעמד ומצב ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן", באים לגאולה דפסח, שהיתה גאולה שלימה, ובאופן כזה תהי' גם הגאולה העתידה, ע"י "מלך מבית דוד" ש"ילחם מלחמות ה'" ("פשטו ידיכם בגדוד") וינצח, ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל, שאז "הרי זה משיח בודאי" (כפסק הרמב"ם⁵⁵) — יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש.

* * *

ט. ענינה של פרשת שקלים הוא — כדברי המשנה¹⁴: "באחד באדר משמיעין על השקלים", "דאמר קרא"⁵⁶ זאת עולת חודש בחדשו, אמרה תורה חדש והבא קרבן מתרומה חדשה, וכיון דבניסן בעי אקרובי מתרומה חדשה, קדמינן וקרינן באחד באדר, כי היכי דליתו שקלים למקדש"⁵⁷, ולכן נוהגים עכשיו לקרוא בתורה הפרשה שבה מדובר אודות מחצית השקל⁵⁸: "זה יתנו .. מחצית השקל תרומה לה" .. לכפר על נפשתיכם".

אלא שקריאה זו היא ביום השבת — ע"פ רוב, שר"ח אדר חל בימות החול, ה"ז בשבת שלפני ר"ח אדר, וכשר"ח אדר חל בשבת, ה"ז בשבת ר"ח אדר — שהוא "יום הכניסה"⁵⁹, שבו מתכנסים כולם יחד (לא כמו בימות החול שכולם מפוזרים כו'), כדאיתא במדרש⁶⁰ על הפסוק⁶¹ "ויקהל משה", שאמר הקב"ה למשה להקהיל קהילות בשבת, כמו בנוגע לר"ח, שבשבת שלפניו מכריזים אודות הקביעות דר"ח⁶².

י. ובענין זה יש דבר פלא — שהציווי הוא ליתן "מחצית השקל"⁶³: ישנו כלל בקדושה שכל הענינים צריכים להיות באופן של שלימות — כפי שמצינו בכמה הלכות (בנוגע למצה, לחם משנה וברכות וכו'), ומובן

(53) ישע"י כז, יג.
 (54) אבות פ"ד מ"ב.
 (55) ה' מלכים ספ"א.
 (56) פינחס כח, יד.
 (57) מגילה כט, סע"א ואילך.
 (58) תשא ל, יג ואילך.
 (59) ריש מגילה.
 (60) יל"ש ר"פ ויקהל.
 (61) ר"פ ויקהל.
 (62) ראה שבלי הלקט סק"ע.
 (63) ראה גם לקו"ש חל"א ע' 132. ועוד.

גם בפשטות, שהרי כל עניני קדושה צריכים להיות "מן המוכחר .. היפה המשובח ביותר .. הנאה והטוב .. וכן הוא אומר"⁶⁴ כל חלב לה"⁶⁵.

וכיון ש"מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"⁶⁶, "מה שהוא (הקב"ה) עושה הוא אומר לישראל לעשות"⁶⁷ — אינו מובן: מדוע צוה הקב"ה ליתן "מחצית השקל", ולא מטבע שלם?!

ובפרט שמדובר אודות מטבע שנקראת בכמה שמות — כדאיתא בירושלמי⁶⁸ ש"מחצית השקל" הוא "שיתא גרמסין" (שם מטבע שהיתה בימי משה), ועאכו"כ כפי שנקראת בלשון הקודש: עשר גרה (דכיון ש"עשרים גרה השקל"⁶⁹, הרי מחצית השקל הוא עשר גרה), והרי עשר הוא מספר שיש בו חשיבות מיוחדת, כמו "בעשרה מאמרות נברא העולם"⁷⁰, שהם כנגד עשרת הדברות, כמארוז"ל⁷¹ על הפסוק⁷² "עשרה עשרה הכף", וכדאיתא בפרדס⁷³ שכל הענינים שבעולם הם במספר עשר (החל מעולם האצילות שיש בו עשר ספירות), להיותו מספר השלם. ואעפ"כ, לא נאמר בתורה שצריך ליתן "עשר גרה", אלא "מחצית השקל" דוקא.

[ואע"פ שבשם "מחצית השקל" ישנו העילוי שהוא "בשקל הקודש" — הרי מובן שכל החלקים של "שקל הקודש" הם קודש, וא"כ, גם החלק של "גרה" הוא קודש, וא"כ, אפשר לומר "עשר גרה" של קודש].
 יא. והביאור בזה:

מבואר בתורה אור⁷⁴ ובדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז⁷⁵, שמאיש ישראל דורשים ליתן ה"מחצית" שלו, ואז נותנים לו את ה"מחצית" שבאה מלמעלה.

וענין זה הוא בכל העבודות, החל מענין האהבה — "לית פולחנא כפולחנא דרחימوتا"⁷⁶ — שכאשר איש ישראל מעורר את האהבה שמלמטה, אזי נותנים לו את האהבה הבאה מלמעלה; ועד לעבודה הקשורה עם מעשה — "סוכת דוד הנופלת"⁷⁷ — שע"ז שנותן את ה"מחצית" שלו, אזי מקבל גם את ה"מחצית" שלמעלה.

(64) ויקרא ג, טז.
 (65) רמב"ם ה' איסורי המזבח פ"ז ה"א.
 (66) תהלים קמו, יט.
 (67) שמו"ר פרשתנו פ"ל, ט.
 (68) שקלים פ"ב ה"ג (ובקה"ע).
 (69) תשא שם, יג.
 (70) אבות רפ"ה.
 (71) זח"ג יא, ב.
 (72) נשא ז, פו.
 (73) ראה ש"ב פ"א"ב. וראה גם ש"ח פכ"ה.
 (74) ס"פ תשא.
 (75) ראה אוה"ת תשא ע' א'תתמו ואילך.
 (76) ע' א'תתקו ואילך. ועוד.
 (77) ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א.
 וראה גם לקו"ת שלח מב, ג. ובכ"מ.
 (77) סנהדרין צז, רע"א. וראה תניא אגה"ק ס"ט.